

Milí priatelia, jaskyniari!

Aktuálne pracujem na komentovanom katalógu speleoarcheologických lokalít Slovenska, s doloženým osídlením od najstaršieho úseku ľudských dejín – paleolitu až po koniec 2. svetovej vojny. Je to neľahká úloha, keďže mnohé lokality nie sú evidované v SMOPaJ-i, a navyše mnohé zaevidované v aktuálnom Zozname jaskýň... (2018) nemajú uvedené žiadne osídlenia, pritom sú známymi archeologickými náleziskami. Preto sa na Vás všetkých láskavo obraciam ako archeológ i organizovaný jaskyniar, aby ste mi poskytli údaje o všetkých predmetných osídlených jaskyniach lokalizovaných v krasových i pseudokrasových oblastiach, v ktorých pôsobíte. Popri archeologických nálezoch v jaskyniach (tiež previsoch, závrtoch, priepastiach, pod skalnými stenami/nevýrazné abri, pred vchodmi jaskýň...) sa údaje týkajú tiež jaskýň so zachovanými povestami, legendami a historickými nápismi/letopočtami až do r. 1945 (v zmysle Zákona 49/2002 Z. z. a jeho novelizácií), a to aj keď z nich konkrétne archeologické nálezy nepoznáte. Uvedený katalóg speleoarcheologických lokalít bude aj pre Vás – speleológov vítanou informáciou i pomôckou, ako predmetné jaskyne v zmysle citovaného zákona dôsledne ochraňovať. Len Vami poskytnuté údaje prispievajú k relevantnému prehľadu osídlenosti jednotlivých regiónov Slovenska v tomto dlhom časovom horizonte. Pomôže údaj o náleze jediného črepu, kamenného nástroja, nábojnice z 2. sv. vojny a pod. Ak je jaskyňa evidovaná v Zozname jaskýň z r. 2018, stačí mi uviesť úvodné číslo, pod ktorým je predmetná jaskyňa evidovaná. Ak evidovaná nie je, poprosím Vás uviesť geomorfologický celok, podcelok, časť, kataster obce/mesta a názov jaskyne, včítane jej variantného pomenovania v zátvorke, a doložené osídlenie s nálezovými okolnosťami, napr.:

- Spišsko-gemerský kras/Muránska planina: Brestová jaskyňa (Hurbanovská jaskyňa), r. 2019 nález keramiky/črepu zo stredoveku, militárií z 2. sv. vojny (M. Huťka), povest' o ukrývaní zbojníkov, nápisy na stenách.... Lit: ak je, ak nie je, uviesť: info M. Huťka (ústne, príp. ináč).

Ak je jaskyňa evidovaná, stačí napísať: Zoznam 2018, č. 3910 (Brestová jaskyňa) – a uviesť doložené osídlenie s nálezovými okolnosťami tak, ako pri neevidovanej jaskyni.

Ak máte nejaké archeologické nálezy a neviete, čo ste vlastne našli (príp. neviete datovať črepy a i. nálezy), som Vám k dispozícii – v dnešnej dobe nie je problém komunikovať (mobil, e-mail...), prípadne sa dohodneme na osobnom stretnutí.

Všetky údaje budú poctivo v pripravovanej práci citované v zmysle aktuálneho autorského zákona. Ak ste o archeologickom náleze niečo zverejnili, čo i len jedinou zmienkou v speleologickej či inej literatúre, poprosím Vás o predmetnú citáciu. Privítam pochopiteľne tiež fotodokumentáciu – najmä vchodu (s uvedením autora foto), či iné komplexné údaje o osídlených jaskyniach (dl., hl., nadm. výška, pozícia vchodu voči svetovým stranám a pod.).

Verím, že vzájomnou aktívnou spoluprácou všetci prispějete svojimi informáciami k čo najkomplexnejšiemu prehľadu o osídlení našich krásnych jaskýň v dávnej minulosti. Vopred Vám všetkým ďakujem a prajem hodne zdravia a nových speleologických objavov

V Spišskej Novej Vsi, 14. 5. 2021

Marián Soják
Archeologický ústav SAV
Mlynská 6
052 01 Spišská Nová Ves
sojak@ta3.sk; 0902/925 671